

FINANSTILSYNET

THE FINANCIAL SUPERVISORY
AUTHORITY OF NORWAY

Veiledning til forskrift om årsregnskap for pensjonsforetak

Dato:
27.11.2023

Innhold

1 Innledning	4
2 Overordnet fremstilling av regelverket	5
2.1 Regnskapsmodell for selskapsregnskap	5
2.2 Regnskapsmodell konsernregnskap	5
2.3 Forholdet mellom regnskaps- og virksomhetsregler	5
2.4 Tilgang til internasjonale regnskapsstandarder	6
2.5 Seneste lov og forskriftsendringer	6
3 Innregning og måling	7
3.1 Oversikt	7
3.2 Forsikringsforpliktelser	7
3.3 Finansielle instrumenter	9
3.4 Eiendom	10
3.5 Investeringer i datterforetak, tilknyttet foretak og felleskontrollert virksomhet	11
3.6 Måling av virkelig verdi	11
3.7 Ytelser til ansatte	12
3.8 Øvrige områder	12
4 Resultatregnskap	13
4.1 Generelt	13
4.2 Netto inntekter fra investeringer	13
4.3 Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser	14
4.4 Andre inntekter og kostnader samt totalresultat	15
4.5 Flytting av forsikringskontrakter	16
5 Balansen	17
5.1 Generelt	17
5.2 Investeringer i finansielle instrumenter og eiendom	17
5.3 Finansielle eiendeler som ikke er investeringer	18
5.4 Forskuddsbetalte kostnader og ikke mottatte inntekter	18
5.5 Gjenforsikringsandel av forsikringsforpliktelser	18
5.6 Opptjent egenkapital	18
5.7 Forsikringsforpliktelser	18
5.8 Påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter	19
6 Oppstilling av endringer i egenkapital	20
7 Noteopplysninger	22
7.1 Generelt	22
7.2 Forsikringskontrakter	22
7.3 Opplysningskrav i regnskapsloven, norske regnskapsstandarder mv.	23
8 Pensjonsforetak med pensjonsordninger uten forsikringselement	24

1 Innledning

Dette dokumentet gir veiledning til regnskapsregelverket som gjelder for pensjonsforetak, dvs. pensjonskasser og innskuddspensjonsforetak. Forholdet til virksomhetsreglene i forsikringsvirksomhetslovgivningen kommenteres også.

Pensjonsforetak skal utarbeide årsregnskap i henhold til regnskapsloven, med de tillegg og unntak som følger av forskrift av 20. desember 2011 nr. 1457 om årsregnskap for pensjonsforetak (heretter årsregnskapsforskriften).

I kapittel 2 gis det en overordnet fremstilling av regelverket. Kapittel 3 til 7 omhandler innregning og måling, oppstillingsplaner og noteopplysninger. Kapittel 8 omhandler pensjonsforetak som overtar kollektive pensjonsordninger uten forsikringselement.

Denne veiledningen erstatter veiledningen datert 3. mars 2017.

2 Overordnet fremstilling av regelverket

2.1 Regnskapsmodell for selskapsregnskap

Pensjonsforetakenes selskapsregnskap dekker ulike informasjonsbehov. Selskapsregnskapet skal gi et rettviseende bilde av foretakets finansielle stilling og resultat. Samtidig gir det informasjon om midler tilordnet forsikringskontraktene (forsikringskundernes midler), kundeoverskudd og overskuddsdisponering etter virksomhetsreglene i forsikringsvirksomhetsloven (heretter omtalt som kunderegnskap), se nærmere omtale i avsnitt 2.3 og 3.2.

Selskapsregnskapet skal utarbeides i samsvar med bestemmelsene i årsregnskapsforskriften. Regnskapslovens § 3-9 om anvendelse av IFRS gjelder ikke, se § 1-2, men det er i enkelte forskriftsbestemmelser henvist til konkrete IFRS-standarder.

Særskilte bestemmelser om innregning og måling, oppstillingsplaner og noteopplysninger er gitt i forskriftens kapittel 3, 4 og 5.

2.2 Regnskapsmodell for konsernregnskap

Pensjonsforetak som har datterforetak har plikt¹ til å utarbeide konsernregnskap, jf. regnskapsloven § 3-2 og årsregnskapsforskriften § 1-3. Dette konsernregnskapet skal enten utarbeides etter de samme reglene som selskapsregnskapet eller etter IFRS, jf. regnskapsloven § 3-9 fjerde ledd første punktum og årsregnskapsforskriften § 1-3. Pensjonsforetak som velger å utarbeide konsernregnskap etter IFRS, skal følge alle bestemmelsene i IFRS. Det innebærer at nasjonale regnskapsregler om utarbeidelse av konsernregnskap i hovedsak ikke gjelder, jf. regnskapsloven § 3-1 tredje ledd og årsregnskapsforskriften § 1-3 andre ledd.

2.3 Forholdet mellom regnskaps- og virksomhetsregler

Virksomhetsreglene i forsikringsvirksomhetsloven inneholder krav til føring av kunderegnskap som viser forsikringskapitalen knyttet til hver kontrakt (forsikringskundernes midler). Pensjonsforetakene skal også ha et kursreguleringsfond² og et risikoutjevningfond. I pensjonsforetakenes selskapsregnskap skal forsikringsforpliktelser tilsvare forsikringskapital og kursreguleringsfond, mens risikoutjevningfondet inngår i egenkapitalen. Forvaltningskapitalen skal etter virksomhetsreglene deles inn i kollektivporteføljen, investeringsvalgporteføljen og selskapsporteføljen, jf. forsikringsvirksomhetsloven § 2-6 og § 3-11. Regnskapsreglene krever at selskapsregnskapets balanse viser foretakets eiendeler fordelt på disse tre porteføljene, jf. årsregnskapsforskriften § 4-7.

Etter forsikringsvirksomhetsloven skal verdsettelse av eiendeler i forbindelse med tilordning av avkastning og overskudd til kundene beregnes i samsvar med målreglene i årsregnskapsforskriften, jf. forsikringsvirksomhetsloven § 2-6 og § 3-13 femte ledd.

¹ Regnskapsloven § 3-2 fjerde ledd, som gir små foretak adgang til å unnlate å utarbeide konsernregnskap, gjelder ikke for pensjonsforetak, jf. årsregnskapsforskriften § 1-1 andre ledd.

² Reglene om kursreguleringsfond oppheves med virkning fra 1. januar 2024

Kapitalkravsregelverket har egne regler for verdsettelse av eiendeler og forpliktelser. Regnskapstall kan imidlertid benyttes for kapitalkravsformål for poster hvor regelverkene er sammenfallende.

Forsikringsvirksomhetslovens resultatbegreper og overskudd på avkastnings- og risikoresultat, er knyttet til forsikringskontraktene (kundene) til forskjell fra resultat etter årsregnskapsforskriften som gjelder pensjonsforetaket. Tilordning av overskudd til forsikringskontraktene etter forsikringslovgivningen vil imidlertid påvirke foretakets resultat ved at overskudd på avkastningsresultatet og risikoresultatet (etter avsetning til risikoutjevningfondet) inngår som kostnadsposter i resultatregnskapet.

2.4 Tilgang til internasjonale regnskapsstandarder

Regelverket for avleggelse av årsregnskap for pensjonsforetak er regulert i regnskapsloven, i årsregnskapsforskriften for pensjonsforetak samt i EU-godkjente internasjonale regnskapsstandarder.

De internasjonale regnskapsstandardene og endringer i disse blir formelt sett inntatt som vedlegg til forskrift av 17. desember 2004 nr. 1854 om gjennomføring av EØS-regler om vedtatte internasjonale regnskapsstandarder (IFRS-forskriften). EU-godkjente endringer tas inn i vedlegg separat og fortløpende uten at standardene som helhet fremkommer.

2.5 Seneste lov og forskriftsendringer

Årsregnskapsforskriften er endret med virkning fra 1. januar 2023 for å hensynte ny IFRS 9 *Finansielle instrumenter*.

3 Innregning og måling

3.1 Oversikt

Reglene for innregning og måling (regnskapsføring) av pensjonsforetakenes eiendeler og forpliktelser er gitt i årsregnskapsforskriften kapittel 3.

På sentrale områder som forsikringsforpliktelser, finansielle instrumenter, eiendom, investeringer i datterforetak mv. og ytelser til ansatte er det gitt egne bestemmelser i forskriften, se nærmere omtale i punktene 3.2 til 3.5 og 3.7. Det er også en egen bestemmelse om måling av eiendeler og forpliktelser til virkelig verdi, se punkt 3.6.

Innregning og måling av andre eiendeler og forpliktelser er regulert i § 3-1. For disse eiendelene og forpliktelsene kan pensjonsforetakene enten velge regnskapslovens ordinære vurderingsregler eller reglene om innregning og måling i IFRS, se punkt 3.8 for nærmere omtale.

3.2 Forsikringsforpliktelser

3.2.1 Generelt

Forsikringskapital og kursreguleringsfond, jf. forsikringsvirksomhetsloven § 3-8 og § 3-21, innregnes som forsikringsforpliktelse, jf. årsregnskapsforskriften § 3-2 første ledd. Forsikringsvirksomhetsloven benytter begrepet "*forsikringskapital*" som en samlebetegnelse for alle reserver/fond som er tilordnet den enkelte forsikringskontrakt og tilsvarer kundens midler, se nærmere omtale i punkt 3.2.2. Kursreguleringsfondet fordeles ikke på den enkelte kontrakt, se nærmere omtale i punkt 3.2.3. Risikoutjevningssfond, jf. forsikringsvirksomhetsloven § 3-22, skal ikke innregnes som forsikringsforpliktelse, men som egenkapital, jf. årsregnskapsforskriften § 3-2 andre ledd.

For kommunale pensjonsordninger består forsikringskapital av premiereserve, bufferfond, premiefond, og eventuelt bufferavsetning for pensjonsordninger med flerårig avkastningsgaranti.

Forsikringsforpliktelser skal måles i samsvar med forsikringsvirksomhetsloven kapittel 3, jf. årsregnskapsforskriften § 3-2 tredje ledd.

3.2.2 Forsikringskapital

Pensjonsforetak skal føre et eget kunderegnskap med oversikt over forsikringskapitalen, jf. forsikringsvirksomhetsloven § 3-8. I årsregnskapet skal denne forsikringskapitalen innregnes som forsikringsforpliktelse. Det fremgår av lovbestemmelsen at forsikringskapitalen består av premiereserve, pensjonskapital, tilleggsavsetninger, premiefond, innskuddsfond, pensjonistenes overskuddsfond, pensjonsreguleringsfond, reguleringsfond og bufferavsetning. Finanstilsynet legger til grunn at pensjonsbeholdning slik den er definert i lov om tjenestepensjon § 1-2 også skal inngå i forsikringskapitalen.

I årsregnskapets balanse benyttes ikke forsikringskapital som begrep. I stedet vises ulike avsetninger/fond som nevnt over fordelt på forsikringskontrakter med kontraktsfastsatte

forpliktelse (balansepost 13) og forsikringskontrakter med særskilt investeringsportefølje (balansepost 14), se nærmere omtale i punkt 5.7.

Nedenfor følger nærmere omtale av de mest sentrale avsetningene i forsikringskapitalen.

Premiereserve knyttet til kontraktsfaste forpliktelser (balansepost 13.1)

Premiereserven knyttet til kontraktsfaste forpliktelser beregnes som forskjellen mellom nåverdien av pensjonsforetakets fremtidige forpliktelser og nåverdien av foretakets fremtidige nettopremier, jf. forsikringsvirksomhetsloven § 3-9. I nåverdiberegningen benyttes ulike diskonteringsrenter som holdes fast gjennom kontraktsperioden selv om markedsrenten har endret seg vesentlig siden kontrakten ble inngått. Videre innebærer gjeldende prinsipper at eventuelle "svakheter" i det biometriske grunnlaget ikke er synlig i regnskapet, jf. praksis med at avsetningene trappes gradvis opp i situasjoner der man har konstatert behov for å styrke det biometriske grunnlaget (dødelighetsgrunnlaget K2013).

Pensjonskapital (balansepost 14.1 og 13.1)

Pensjonskapital beregnes for forsikringskontrakter opprettet i medhold av innskuddspensjonsloven. Pensjonskapital defineres som innskudd foretatt i samsvar med innskuddsplanen med tillegg av tilført avkastning, samt tilført innskudd i henhold til forsikring av innskuddsfritak ved uførhet. I begrepet pensjonskapital inngår også eventuelle tilleggsavsetninger. I årsregnskapets balanse føres imidlertid tilleggsavsetninger på egen linje under henholdsvis post 13 og post 14, se nedenfor og punkt 5.7 for nærmere omtale.

Tilleggsavsetninger (balansepost 13.2 og 14.2)

Tilleggsavsetninger er avsetninger utover minstekravet til premiereserve, jf. forsikringsvirksomhetsloven § 3-19. Avsetningene anvendes til å dekke det årlige avkastningskravet til premiereserve i tilfeller hvor avkastningen på tilknyttede eiendeler ikke er tilstrekkelig til å dekke kravet.

Bufferfond for kommunale pensjonsordninger (balansepost 13.4 og 14.3)

I kommunale pensjonsordninger kan hele eller deler av overskuddet på avkastningsresultatet for den enkelte kontrakt avsettes til bufferfondet, jf. forsikringsvirksomhetsloven § 4-10a. Bufferfondet kan benyttes til å dekke opp for at avkastningen ikke er stor nok til å dekke det årlige kravet til økning av premiereserven etter premieberegningens grunnlaget. Fra 2024 vil tilsvarende regler gjelde for private pensjonsordninger.

Premiefond, innskuddsfond og fond for regulering av pensjoner mv. (balansepost 13.5 og 14.4)

Pensjonsordninger i medhold av lov om foretakspensjon skal opprette et premiefond, hvor forsikringstaker kan foreta ekstra betalinger til pensjonsforetaket til dekning av premier for de ansatte (de forsikrede) i senere år. Tilsvarende gjelder kommunale pensjonsordninger. Den enkelte forsikringskontrakts overskudd på avkastningsresultatet og risikoresultatet tilordnes premiefondet etter nærmere regler. Pensjonsordninger i medhold av lov om tjenestepensjon skal også ha premiefond.

Tilsvarende som for ytelsesbaserte pensjonsordninger er det etter lov om innskuddspensjon i arbeidsforhold et krav for innskuddsbaserte pensjonsordninger å opprette et innskuddsfond, hvor forsikringstaker kan foreta tilskudd som kan benyttes til pensjonssparing for de ansatte (de forsikrede) i senere år. Også for innskuddsbaserte pensjonsordninger skal overskudd etter nærmere regler tilføres innskuddsfondet.

Fond for regulering av pensjoner er et samlebegrep for pensjonistenes overskuddsfond, pensjonsreguleringsfond og reguleringsfond. Pensjonistenes overskuddsfond er regulert i foretakspensjonsloven, mens pensjonsreguleringsfond og reguleringsfond følger av lov om tjenestepensjon.

Pensjonistenes overskuddsfond tilføres årlig overskudd tilordnet premiereserven knyttet til pensjoner under utbetaling. Overskuddet skal hvert år benyttes som engangspremie til regulering av pensjonsytelser etter nærmere regler. Midler som ikke benyttes til regulering av pensjoner tilføres pensjonsordningens premiefond.

Pensjonsreguleringsfond er pensjonsordningens fond for premie til dekning av årlig regulering av pensjoner under utbetaling. Reguleringsfond er pensjonsordningens fond for midler til dekning av årlig regulering av medlemmenes pensjonsbeholdninger.

3.2.3 Kursreguleringsfond

I årsregnskapet for 2023 skal kursreguleringsfond innregnes som forsikringsforpliktelse, jf. årsregnskapsforskriften § 3-2 første ledd, og balanseføres på post 13.3. Det fremgår av forsikringsvirksomhetsloven § 3-21 at kursreguleringsfondet skal tilsvare summen av urealiserte gevinster på finansielle omløpsmidler som inngår i kollektivporteføljen. Netto urealiserte gevinster på slike eiendeler skal overføres til kursreguleringsfondet og vil ikke inngå i årlig avkastning som tilordnes forsikringskontraktene. Bestemmelsene om kursreguleringsfond gjelder ikke for kommunale pensjonsordninger. Fra 2024 erstattes kursreguleringsfond av regler om bufferfond for private ordninger.

3.2.4 Gjenforsikringsandel

Gjenforsikringsandeler skal innregnes som eiendel, jf. årsregnskapsforskriften § 3-2 fjerde ledd. Gjenforsikringsandelen av forsikringsforpliktelser (brutto) omfatter de beløp som pensjonsforetaket forventer å motta fra gjenforsikringsforetaket i henhold til inngåtte gjenforsikringsavtaler. Dersom gjenforsikringsavtalen har falt i verdi skal gjenforsikringsandelens balanseførte verdi reduseres tilsvarende.

3.3 Finansielle instrumenter

3.3.1 Generelt

Finansielle instrumenter skal i utgangspunktet innregnes og måles i samsvar med IFRS 9 *Finansielle instrumenter*, men årsregnskapsforskriften § 3-3 andre punktum tillater at foretakene anvender amortisert kost i større grad enn det som følger av IFRS 9, se punkt 3.3.3.

I IFRS 9 er virkeområdet definert som alle finansielle instrumenter med enkelte nærmere spesifiserte unntak, jf. IFRS 9.2.1. Tilsvarende virkeområde gjelder etter årsregnskapsforskriften, jf. § 3-3. For eierinteresser i datterforetak, tilknyttet foretak og felleskontrollert virksomhet gjelder årsregnskapsforskriften § 3-5, se nærmere omtale i punkt 3.5.

3.3.2 Målekategorier i IFRS 9

IFRS 9 inneholder tre verdsettelseskategorier for finansielle eiendeler:

1. Amortisert kost
2. Virkelig verdi med resultatføring over andre inntekter og kostnader (OCI)
3. Virkelig verdi med resultatføring over resultatet

Verdsettelse til amortisert kost gjelder bare for finansielle eiendeler som er renteinstrumenter³ og som innehas i en virksomhetsmodell der formålet er å holde finansielle eiendeler for å motta kontraktsregulerte kontantstrømmer.

Dersom renteinstrumentene innehas i en virksomhetsmodell hvor formålet både er (1) å holde til forfall og (2) å selge eiendelen, krever IFRS 9 at den verdsettes til virkelig verdi med resultatføring over andre inntekter og kostnader (OCI), se imidlertid punkt 3.3.3.

Finansielle eiendeler som ikke tilfredsstillter kriteriene nevnt ovenfor (nr. 1 og 2), skal verdsettes til virkelig verdi med resultatføring over resultatet (nr. 3).

3.3.3 Utvidet adgang til anvendelse av amortisert kost

Det er adgang for foretakene til å velge amortisert kost som verdsettelsesprinsipp også for finansielle eiendeler som er renteinstrumenter som innehas i en virksomhetsmodell hvor formålet både er (1) å holde til forfall og (2) å selge eiendelen, jf. årsregnskapsforskriften § 3-3 andre punktum. Nærmere kriterier for hvilke eiendeler dette gjelder er gitt i IFRS 9.4.1.2A.

3.4 Eiendom

3.4.1 Investerings eiendom

I IFRS skiller det mellom investeringseiendom og eierbenyttet eiendom, jf. definisjoner i IAS 40 *Investerings eiendom* nr. 5. Investerings eiendommer kan etter IAS 40 enten måles etter en virkelig verdi-modell eller en anskaffelseskostmodell. Pensjonsforetak skal anvende virkelig verdi-modellen i IAS 40 på alle sine investeringseiendommer, jf. årsregnskapsforskriften § 3-4 første ledd. Modellen innebærer måling til virkelig verdi med resultatføring av verdiendringer, jf. IAS 40.33-55.

3.4.2 Eierbenyttet eiendom

Eierbenyttet eiendom kan etter IAS 16 *Eiendom, anlegg og utstyr* enten måles etter en verdireguleringsmodell eller en anskaffelseskostmodell. Pensjonsforetak skal anvende verdireguleringsmodellen i IAS 16 på eierbenyttet eiendom, jf. årsregnskapsforskriften § 3-4 andre ledd. Standarden gir nærmere regler for når endringer i en eierbenyttet eiendoms balanseførte verdi som en følge av en verdiregulering, skal føres som andre inntekter og kostnader, se punkt 4.4, eller over resultatet.

---

³ IFRS 9 benytter følgende beskrivelse: "kontraktsvilkårene for den finansielle eiendelen fører på bestemte tidspunkter til kontantstrømmer som utelukkende er betaling av hovedstol og utestående renter på hovedstol."

Verdiregulert beløp for en eierbenyttet eiendom er den virkelige verdien på det tidspunktet da beløpet ble verdiregulert, med fradrag for eventuell senere akkumulert avskrivning og eventuelle senere akkumulerte tap ved verdifall, jf. IAS 16.31. Verdireguleringer skal gjøres med tilstrekkelig hyppighet til at den balanseførte verdien ikke avviker vesentlig fra den verdi som ville ha blitt beregnet ved hjelp av den virkelige verdien på balansedagen.

Avskrivninger foretas i samsvar med IAS 16.43-62, mens vurdering av hvorvidt en eiendom har falt i verdi foretas med anvendelse av IAS 36 *Verdifall på eiendeler*, jf. IAS 16.63.

3.5 Investeringer i datterforetak, tilknyttet foretak og felleskontrollert virksomhet

Investeringer i datterforetak og tilknyttet foretak som helt eller delvis inngår i kollektivporteføljen og/eller investeringsvalgporteføljen skal i selskapsregnskapet regnskapsføres etter egenkapitalmetoden eller i samsvar med IFRS 9, jf. årsregnskapsforskriften § 3-5 første ledd. Regnskapsføring etter IFRS innebærer måling til virkelig verdi.

Investeringer i datterforetak og tilknyttet foretak som kun inngår i selskapsporteføljen, kan som alternativ til egenkapitalmetoden og IFRS 9 regnskapsføres etter kostmetoden, jf. årsregnskapsforskriften § 3-5 første ledd siste punktum.

Investeringer i felleskontrollert virksomhet som helt eller delvis inngår i kollektivporteføljen og/eller investeringsvalgporteføljen, skal i selskapsregnskapet regnskapsføres etter bruttometoden, egenkapitalmetoden eller i samsvar med IFRS 9, jf. årsregnskapsforskriften § 3-5 andre ledd. Dersom investeringen kun inngår i selskapsporteføljen, kan alternativt kostmetoden benyttes.

3.6 Måling av virkelig verdi

Etter årsregnskapsforskriften § 3-6 skal eiendeler og forpliktelser som måles til virkelig verdi etter IFRS, måles i samsvar med IFRS 13 *Måling av virkelig verdi*. For pensjonsforetakene innebærer dette at IFRS 13 kommer til anvendelse på finansielle instrumenter som måles til virkelig verdi, investeringseiendom og eierbenyttet eiendom samt investeringer i datterforetak, tilknyttet foretak og felleskontrollert virksomhet som regnskapsføres etter IFRS 9, se punkt 3.3, 3.4 og 3.5. Tilsvarende gjelder for øvrige områder der pensjonsforetakene måler eiendeler eller forpliktelser til virkelig verdi i samsvar med IFRS-standarder som er omfattet av virkeområdet til IFRS 13.

Virkelig verdi er definert i IFRS 13.9-10 som den pris som ville blitt oppnådd ved salg av en eiendel eller betalt for å overføre en forpliktelse i en velordnet transaksjon mellom markedsdeltakere på måletidspunktet. De enkelte bestanddelene i definisjonen er regulert i IFRS 13.11-26. Definisjonens anvendelse på ikke-finansielle eiendeler er nærmere utdypet i IFRS 13.27-31. Definisjonens anvendelse på forpliktelser mv. er nærmere utdypet i IFRS 13.34-41.

IFRS 13 har også bestemmelser om:

- Anvendelse på finansielle eiendeler og finansielle forpliktelser med utlignende posisjoner i markedsrisiko eller kredittrisiko er regulert i IFRS 13.48-60.

Veiledning til forskrift om årsregnskap for pensjonsforetak

- Virkelig verdi ved førstegangsinnregning, jf. IFRS 13.57-60.
- Verdsetningsmetoder og inndata for verdsetningsmetoder, jf. IFRS 13.61-71.
- Hierarki for virkelig verdi i tre nivåer basert på typen inndata som benyttes i målingen, jf. IFRS 13.72-90.

Det vises også til standardens vedlegg B som gir veiledning til bestemmelsene.

3.7 Ytelser til ansatte

Ytelser til ansatte i pensjonsforetaket, herunder pensjonsforpliktelser, skal innregnes og måles i samsvar med IAS 19 *Ytelser til ansatte*.

3.8 Øvrige områder

På områder som ikke er regulert ved egne bestemmelser i årsregnskapsforskriften kapittel 3, kan pensjonsforetakene velge mellom å anvende regnskapsloven kapittel 4 og 5 og reglene om innregning og måling i IFRS, jf. årsregnskapsforskriften § 3-1. Anvendelse av regnskapsloven kapittel 4 og 5 på enkeltområder, innebærer også anvendelse av eventuelle relevante norske regnskapsstandarder.

4 Resultatregnskap

4.1 Generelt

Resultatregnskapet skal presenteres i samsvar med oppstillingsplanen i § 4-6 i årsregnskapsforskriften. Oppstillingsplanen er sammensatt av teknisk regnskap, ikke-teknisk regnskap, skattekostnader og andre inntekter og kostnader.

Teknisk regnskap skal inneholde inntekter og kostnader fra forsikringsdriften (post 1 til 11), mens ikke-teknisk regnskap skal inneholde andre inntekter og kostnader (post 12 til 15). Det innebærer blant annet at inntekter og kostnader fra investeringer i kollektivporteføljen og investeringsvalgporteføljen føres under teknisk regnskap (post 2 og 3), mens inntekter og kostnader fra investeringer i selskapsporteføljen føres under ikke-teknisk regnskap (post 12).

Oppstillingsplanens post for andre inntekter og kostnader (post 19) har sin bakgrunn i at IFRS krever at enkelte typer av verdiendringer skal vises atskilt fra ordinært resultat. Dersom verdiendringer som føres i post 19 påvirker forsikringsforpliktelsene (forsikringskapital og kursreguleringsfond), føres endringer i forsikringsforpliktelsene i post 19.1.4 og 19.2.4. For øvrig føres endringer i forsikringsforpliktelser i den "vanlige" delen av resultatregnskapet, se nærmere omtale i punkt 4.3 og 4.4.

Nærmere omtale av enkelte poster i resultatregnskapet er gitt nedenfor. Det vises ellers til ledsagende bestemmelser til resultatposter i forskriftens kapittel 4, jf. §§ 4-9 til 4-12.

4.2 Netto inntekter fra investeringer

Inntekter og kostnader fra investeringer presenteres særskilt for kollektivporteføljen, investeringsvalgporteføljen og selskapsporteføljen. Med investeringer menes eiendeler i balansepost 2, 6 og 8, samt eventuelle finansielle derivater som er gjeld (balansepost 16.1) dersom derivatene inngår i kundeporteføljene.

4.2.1 Inntekter fra datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak

I resultatpost 2.1, 3.1 og 12.1 føres inntekter, herunder negative inntekter, fra investeringer i datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak. Det presiseres at verdiendringer på investeringer i datterforetak mv. ved måling til virkelig verdi etter IFRS 9, presenteres i resultatpost 2.1, 3.1 og 12.1, og ikke i resultatposten for verdiendringer på investeringer (resultatpost 2.4, 3.4 og 12.4). Tilsvarende skal realiserte gevinster og tap på investeringer i datterforetak mv. presenteres i resultatpost 2.1, 3.1 og 12.1, og ikke i resultatpost 2.5, 3.5 og 12.5.

4.2.2 Renteinntekter og utbytte mv. på finansielle eiendeler

I resultatpost 2.2, 3.2 og 12.2 føres renteinntekter og utbytteinntekter fra finansielle eiendeler som inngår i balansepost 6.3-6.4, 8.3-8.4 og 2.3-2.4, herunder renteinntekter og utbytteinntekter fra finansielle eiendeler som vurderes til virkelig verdi. Renteinntektene innregnes i henhold til effektiv rente-metoden i IFRS 9.5.4.1-5.4.2. Renteinntekter fra andre

eiendeler føres i resultatpost 4 Andre forsikringsrelaterte inntekter eller resultatpost 13 Andre inntekter, avhengig av om inntektene er relatert til forsikringsdriften eller ikke.

Rentekostnader knyttet til finansielle derivater med negativ verdi som inngår i kundeporteføljene, se punkt 5.2.2, føres i post 2.2 og 3.2. Øvrige rentekostnader, herunder rentekostnader fra finansielle forpliktelser som vurderes til virkelig verdi, føres i resultatpost 14.2, eventuelt resultatpost 10 dersom rentekostnadene er relatert til forsikringsdriften. Rentekostnadene innregnes i henhold til effektiv rente-metoden i IFRS 9.

4.2.3 Netto driftsinntekt fra eiendom

Resultatpost 2.3, 3.3 og 12.3 omfatter inntekter og kostnader i forbindelse med pensjonsforetakets drift av eiendommer som pensjonsforetaket eier direkte. Det presiseres at avskrivninger på verdiregulert eierbenyttet eiendom inngår i posten for netto driftsinntekt fra eiendom, og ikke i posten for verdiendringer på investeringer (resultatpost 2.4, 3.4 og 12.4).

4.2.4 Verdiendringer på investeringer

I resultatpost 2.4, 3.4 og 12.4 føres urealiserte gevinster og tap på investeringer i eiendom og finansielle instrumenter med mindre endringene skal føres som andre inntekter og kostnader, jf. resultatpost 19.

Indirekte eie av eiendom gjennom datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak, skal i balansen presenteres som investeringer i datterforetak mv. Verdiendringer på slike investeringer skal føres i resultatpost 2.1, 3.1 og 12.1 i resultatregnskapet, og ikke i posten for verdiendringer på investeringer (resultatpost 2.4, 3.4 og 12.4).

4.3 Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser

Endringer i forsikringsforpliktelser som resultatføres, skal presenteres i resultatpost 5 til 8 og resultatpost 19. Premie som belastes premiefondet, innskuddsfondet, pensjonistenes overskuddsfond, pensjonsreguleringsfond og reguleringsfond resultatføres imidlertid som premieinntekt i resultatpost 1.1.

Resultatpost 5 omfatter utbetalte pensjoner mv. Utdypende bestemmelse finnes i forskriftens § 4-11.

Resultatpost 6 er forbeholdt forsikringskontrakter med kontraktsfastsatte forpliktelser, jf. balansepost 13. På denne posten føres alle endringer i forsikringsforpliktelsene med mindre resultatpost 5, 8 eller 19 kommer til anvendelse. Endringer i tilleggsavsetninger i perioden føres i resultatpost 6.2, herunder årets tilleggsavsetninger og anvendelse av tilleggsavsetninger til dekning av pliktige avsetninger.

Resultatpost 7 er forbeholdt forsikringskontrakter med særskilt investeringsvalg, jf. balansepost 14. På denne posten føres alle endringer i forsikringsforpliktelsene med mindre resultatpost 5 eller 19 kommer til anvendelse.

Resultatpost 8 er forbeholdt forsikringskontrakter med kontraktsfastsatte forpliktelser. På denne posten føres overskudd på avkastning fra eiendeler i kollektivporteføljen justert for eventuell del av avkastningen som er ført under resultatpost 19. I tillegg omfatter resultatpost

8 periodens risikoresultat som tilordnes forsikringskontraktene. Utdypende bestemmelse finnes i forskriftens § 4-12.

Resultatpost 19.1.4 og 19.2.4 omfatter endringer i forsikringsforpliktelse som er forårsaket av verdiendringer presentert i post 19, se punkt 4.4.

Når det gjelder endringer i risikoutjevningfondet, jf. balansepost 11.1, skal endringene ikke resultatføres ettersom fondet klassifiseres som egenkapital i balansen. Endringene føres med motpost i "Annen opptjent egenkapital", jf. balansepost 11.2.

4.4 Andre inntekter og kostnader samt totalresultat

IFRS krever at enkelte typer av verdiendringer vises atskilt fra "vanlige" resultatposter. Disse resultatpostene utgjør sammen med ordinært resultat (profit or loss) totalresultatet (statement of comprehensive income) for perioden.

Årsregnskapsforskriften er tilpasset kravene i IFRS om presentasjon av totalresultat, jf. resultatpost 18 til 20. Det "vanlige" resultatet fremkommer av resultatpost 18. Øvrige inntekter og kostnader presenteres under resultatpost 19 som andre inntekter og kostnader. Summen av det "vanlige" resultatet og andre inntekter og kostnader utgjør totalresultatet for perioden, jf. resultatpost 20.

Nedenfor følger nærmere omtale av enkelte underposter til resultatpost 19. Resultatpost 19 vil kun være relevant i tilfeller hvor pensjonsforetakene er pliktig til eller velger å anvende regler om innregning og måling i IFRS i henhold til årsregnskapsforskriftens kapittel 3. Etter regnskapsloven kapittel 4 og 5 gjelder ikke krav om atskilt resultatføring.

I resultatpost 19.1.1 føres endringer i verdiregulert beløp på eiendom, anlegg og utstyr som etter IAS 16 skal innregnes som andre inntekter og kostnader. Denne posten benyttes uavhengig av om den angjeldende eiendelen tilhører selskapsporteføljen eller kundeporteføljene. Justering for eventuelle endringer i forsikringsforpliktelser føres i resultatpost 19.1.4, se nærmere omtale nedenfor.

I resultatpost 19.1.2 føres aktuarielle gevinster og tap mv. på ytelsesbaserte pensjonsordninger for egne ansatte som etter IAS 19 skal innregnes som andre inntekter og kostnader.

I resultatpost 19.2.1 føres gevinster og tap på finansielle eiendeler som etter IFRS 9 skal innregnes som andre inntekter og kostnader.

I resultatpost 19.2.2 føres effektiv andel av gevinst og tap på sikringsinstrumenter i kontantstrømsikring som etter IFRS 9 skal innregnes som andre inntekter og kostnader.

I resultatpost 19.1.4 og 19.2.4 føres endringer i forsikringsforpliktelser knyttet til verdiendringer i post 19. Avkastning på eiendeler i kundeporteføljene som tilordnes forsikringskontraktene i henhold til forsikringslovgivningen, føres i utgangspunktet i det "vanlige" resultatet. For avkastning på eiendeler til dekning av kontraktsfastsatte forpliktelser benyttes resultatpost 6 og 8. For avkastning på eiendeler til dekning av foretakets forpliktelser knyttet til verdien av særskilt investeringsportefølje benyttes resultatpost 7. Det gjelder likevel unntak for avkastning på eiendeler som relaterer seg til inntekter og kostnader som føres som

andre inntekter og kostnader i totalresultatet. Dersom disse inntektene og kostnadene er knyttet til eiendeler som inngår i kundeporteføljene, skal den tilhørende tilordning av avkastning til forsikringskontraktene føres i resultatpost 19.1.4 og 19.2.4, med motpost i forsikringsforpliktelser i balansen. Hvilken motpost, eller motposter, under forsikringsforpliktelser som skal anvendes, vil avhenge av hvilken eiendel verdiendringen er knyttet til og type forsikringskontrakt.

I resultatpost 19.1.5 og 19.2.5 føres summen av skattekostnader på andre inntekter og kostnader, jf. IAS 1.91b.

4.5 Flytting av forsikringskontrakter

Nedenfor gis det en fremstilling av resultat-/balanseføringen ved flytting av forsikringskontrakter mellom forsikringsforetak/pensjonsforetak. Bestemmelse om resultatføring ved flytting av forsikringskontrakter er gitt i § 4-10.

Pensjonsforetak som overtar kontrakten

- Den del av overførte eiendeler (midler) som tilsvare økningen i premiereserve knyttet til den nye kontrakten føres som premieinntekt, jf. resultatpost 1.3. Den del av overførte eiendeler som tilsvare økningen i tilleggsavsetninger og bufferfond føres som inntekt i resultatpost 6.6 og 7.5.
- Økningen i premiereserve, pensjonskapital, tilleggsavsetninger og bufferfond føres i sin helhet som kostnad, jf. resultatpost 6.1, 6.2 og 6.4 samt 7.1 og 7.4.
- Den del av de overførte eiendeler som tilsvare økning i premiefond, innskuddsfond, pensjonistenes overskuddsfond, pensjonsreguleringsfond og reguleringsfond balanseføres direkte uten resultatføring.

Pensjonsforetak som avgir kontrakten

- Overførte eiendeler (midler) som er knyttet til forsikringskontrakten (tilsvarende premiereserve, tilleggsavsetninger og bufferfond) ved opphør føres som en kostnad, jf. resultatpost 5.2. Midler i kursreguleringsfondet anvendes som angitt i bestemmelsene i livsforsikringsforskriften av 30. juni 2006 § 10-2 andre ledd.
- Reduksjonen i premiereserve, pensjonskapital, tilleggsavsetninger og bufferfond føres over resultatregnskapet som en inntekt, jf. resultatpost 6.1, 6.2 og 6.4 samt 7.1 og 7.4.
- Reduksjonen i premiefond, innskuddsfond, pensjonistenes overskuddsfond, pensjonsreguleringsfond og reguleringsfond balanseføres direkte uten resultatføring.

5 Balansen

5.1 Generelt

I selskapsregnskapet skal balansen presenteres i samsvar med oppstillingsplanen for balansen i § 4-7 i årsregnskapsforskriften.

Det følger av forsikringsvirksomhetsloven § 3-11 første ledd, jf. § 2-6 og § 2-9, at pensjonsforetak skal dele foretakets forvaltningskapital inn i kollektivporteføljen, investeringsvalgporteføljen og selskapsporteføljen. På bakgrunn av lovkravet er oppstillingsplanen for balansens eiendelsside inndelt slik at eiendeler i kollektivporteføljen, investeringsvalgporteføljen og selskapsporteføljen vises atskilt.

Risikoutjevningfond etter forsikringsvirksomhetsloven § 3-22, skal klassifiseres som egenkapital i balansen og ikke som forsikringsforpliktelser, jf. årsregnskapsforskriften § 3-2 andre ledd. Endringer i fondet innregnes ikke i resultatregnskapet.

Nedenfor følger nærmere omtale av enkelte poster i balansen. Det vises ellers til ledsagende bestemmelser til balanseposter i forskriftens kapittel 4, jf. §§ 4-13 til 4-17.

5.2 Investeringer i finansielle instrumenter og eiendom

Investeringer som inngår i de respektive porteføljene (selskapsporteføljen, kollektivporteføljen og investeringsvalgporteføljen) presenteres atskilt i egne hovedposter.

5.2.1 Bygninger og andre faste eiendommer

Oppstillingsplanen skiller mellom investeringseiendommer og eierbenyttet eiendom, jf. balansepost 2.1, 6.1 og 8.1. Nærmere avgrensning av hva som er å anse som investerings-eiendom er gitt i IAS 40.5. Se for øvrig punkt 3.4 om innregning og måling.

Finanstilsynet legger til grunn at postene ikke skal inneholde indirekte eie av eiendom gjennom aksjer/andeler. Slike investeringer skal presenteres som investeringer i datterforetak mv. eller som finansielle eiendeler, jf. balansepost 2.2.1, 6.2.1, 8.2.1 og 2.4.1, 6.4.1 og 8.4.1.

5.2.2 Finansielle eiendeler

Pensjonsforetakets fordringer på og verdipapirer utstedt av datterforetak mv. føres i balansepost 2.2.2, 6.2.2 eller 8.2.2. Øvrige finansielle eiendeler som er investeringer presenteres i henhold til anvendt målregel, dvs. enten til balansepost 2.3, 6.3 eller 8.3 for amortisert kost eller balansepost 2.4, 6.4 eller 8.4 for virkelig verdi. Se for øvrig punkt 3.3 om innregning og måling.

I balansen føres finansielle derivater som eiendeler i balansepost 6.4.4 og 8.4.4. Finansielle derivater som tilhører selskapsporteføljen føres i balansepost 2.4.4. Finansielle derivater som er forpliktelser føres i balansepost 16.1. Det er ikke adgang til å nettoføre finansielle derivater på eiendelssiden eller forpliktelsessiden.

Andeler i rentefond (obligasjons- og pengemarkedsfond) føres som rentebærende verdipapirer i balansepost 2.4.2, 6.4.2 eller 8.4.2. Tilsvarende gjelder andeler i kombinasjonsfond dersom verdien av rentepapirene utgjør minst halvparten av fondets verdi. Ved overvekt av aksjer føres andelen i kombinasjonsfondet som aksjer og andeler i balansepost 2.4.1, 6.4.1 eller 8.4.1.

5.3 Finansielle eiendeler som ikke er investeringer

Finansielle eiendeler som ikke er investeringer presenteres i balansepost 3 og 4.2. Det innebærer for eksempel at driftskonto skal presenteres i balansepost 4.2, og ikke, som plassering i innskuddskonto, i balansepost 2.4.3, 6.4.3 og 8.4.3.

5.4 Forskuddsbetalte kostnader og ikke mottatte inntekter

Balansepost 5 skal ikke inneholde opptjente, ikke mottatte renteinntekter. Opptjente, ikke mottatte renteinntekter skal i stedet presenteres samlet med de respektive finansielle instrumentene.

5.5 Gjenforsikringsandel av forsikringsforpliktelser

Gjenforsikringsandeler innregnes som eiendel, se punkt 3.2.4. I balansen føres gjenforsikringsandelene i balansepost 7 og 9.

5.6 Opptjent egenkapital

Etter § 3-2 andre ledd skal risikoutjevningfondet klassifiseres og innregnes som egenkapital. I balansen presenteres risikoutjevningfondet i balansepost 11.1.

5.7 Forsikringsforpliktelser

I balansen vises forsikringsforpliktelser atskilt for henholdsvis forsikringskontrakter med kontraktsfastsatte forpliktelser (balansepost 13) og forsikringskontrakter med særskilt investeringsportefølje (balansepost 14) med krav til spesifisering i ulike typer avsetninger.

Forsikringskontrakter med kontraktsfastsatte forpliktelser omfatter i hovedsak kollektive ytelsepensjonsordninger, fripoliser og individuelle pensjonsforsikringer. I tillegg omfattes innskuddspensjonsordninger med rentegaranti.

Forsikringskontrakter med særskilt investeringsportefølje omfatter i hovedsak kollektive innskuddspensjonsordninger uten rentegaranti og pensjonskapitalbevis uten rentegaranti. I tillegg omfattes kollektive ytelsepensjonsordninger der både rentegaranti og investeringsvalg inngår.

Forsikringsforpliktelsene presenteres brutto, dvs. uten fradrag for gjenforsikringsandeler.

Nedenfor følger nærmere omtale av enkelte balanseposter.

Balansepost 13.1 *Premiereserve mv.* omfatter foruten premiereserve på kollektive ytelsespensjonsordninger, fripoliser og individuelle pensjonsordninger, også pensjonskapital eksklusiv eventuelle tilleggsavsetninger på innskuddsordninger med rentegaranti. Pensjonsbeholdning knyttet til kontrakter med garantert rente føres også her, jf. lov om tjenestepensjon.

Balansepost 13.5 *Premiefond, innskuddsfond og fond for regulering av pensjoner mv.* Fond for regulering av pensjoner er et samlebegrep for pensjonistenes overskuddsfond, pensjonsreguleringsfond og reguleringsfond. Pensjonistenes overskuddsfond er regulert i foretaks-pensjonsloven, mens pensjonsreguleringsfond og reguleringsfond er regulert i lov om tjenestepensjon.

Balansepost 14.1 *Pensjonskapital mv.* omfatter foruten pensjonskapital (eksklusive eventuelle tilleggsavsetninger), også premiereserve knyttet til ytelsesbaserte pensjonsordninger med investeringsvalg.

Balansepost 14.4 *Premiefond, innskuddsfond og fond for regulering av pensjoner mv.* Fond for regulering av pensjoner er et samlebegrep for pensjonistenes overskuddsfond, pensjonsreguleringsfond, reguleringsfond og bufferavsetning.

5.8 Påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter

Post 17 skal ikke inneholde mottatte, ikke opptjente renteinntekter. Mottatte, ikke opptjente renteinntekter skal i stedet presenteres samlet med de respektive finansielle instrumentene.

6 Oppstilling av endringer i egenkapital

Det skal gis en oppstilling av endringer i egenkapitalen i løpet av regnskapsåret, jf. årsregnskapsforskriften § 4-8. Oppstillingen skal inneholde en avstemming mellom balanseført verdi for hver egenkapitalpost (jf. § 4-7 post 10 og 11) i begynnelsen og slutten av perioden, med separat presentasjon av hver enkelt endring. Dersom pensjonsforetaket har endret regnskapsprinsipp og/eller rettet feil, korrigeres inngående balanse for hver angjeldende egenkapitalpost. Endringer i egenkapitalpostene knyttet til det "vanlige" resultatet (jf. § 4-6 resultatpost 18) og andre inntekter og kostnader (jf. § 4-6 resultatpost 19) presenteres for seg⁴, sistnevnte spesifisert med underposter (jf. § 4-6 resultatpost 19.1.1 til 19.1.5 og 19.2.1 til 19.2.5). Videre skal oppstillingen vise endringene i egenkapital med bakgrunn i eventuell tilført/frigitt egenkapital fra/til foretak eller kommune med pensjonsordninger i pensjonsforetaket, jf. § 4-8 bokstav d. For innskuddspensjonsforetak (aksjeselskaper) presenteres egenkapitaltransaksjoner, jf. § 6-2 andre ledd.

Nedenfor er det gitt et eksempel på hvordan oppstillingen av endringer i egenkapital kan utformes.

Oppstilling av endringer i egenkapital	Innskutt egenkapital	Opptjent egenkapital			Sum egenkapital
		Risiko-utjevning-fond	Annen opptjent egenkapital	Sum opptjent egenkapital	
Inngående balanse					
Endringer i regnskapsprinsipper og korreksjoner av feil					
Korrigert inngående balanse					
Resultat før andre inntekter og kostnader					
Andre inntekter og kostnader ⁵					
Totalresultat					
Tilført/frigitt EK fra/til foretak eller kommune					
Overføringer mellom fond					
Utgående balanse					

Avsetninger til risikoutjevningfond føres direkte mot annen opptjent egenkapital, jf. punkt 4.3 ovenfor, dvs. uten at størrelsen på egenkapitalen som sådan påvirkes. Ved anvendelse av

⁴ Det "vanlige" resultatet og andre inntekter og kostnader er omtalt i punkt 4.1 tredje avsnitt.

⁵ Andre inntekter og kostnader spesifiseres pr. resultatpost, jf. § 4-6 resultatpost 19.1.1 til 19.1.5 og 19.2.1 til 19.2.5.

risikoutjevningfondet (f.eks. ved negativt risikoresultat) vil det tilsvarende skje en overføring mellom risikoutjevningfondet og annen opptjent egenkapital, se eksemplet nedenfor.

	Opptjent egenkapital		
	Risiko- utjevning- fond	Annen opptjent egenkapital	Sum opptjent egenkapital
...			
Totalresultat			
Tilført/frigitt EK fra/til foretak eller kommune			
Overføringer mellom fond	(100)	100	0
Utgående balanse			

7 Noteopplysninger

7.1 Generelt

Pensjonsforetak skal gi opplysninger i noter til årsregnskapet i samsvar med årsregnskapsforskriften kapittel 5. Bestemmelsene i kapittel 5 er sortert under følgende deloverskrifter:

- Innledende bestemmelser (§§ 5-1 til 5-5)
- Forsikringskontrakter (§§ 5-6 til 5-11)
- Finansielle instrumenter (§§ 5-12 til 5-23)
- Eiendom (§§ 5-24 og 5-25)
- Foretak i samme konsern og tilknyttede foretak mv. (§§ 5-26 til 5-28)
- Annet (§§ 5-29 til 5-37)

I det følgende gis det nærmere omtale av enkelte av bestemmelsene.

7.2 Forsikringskontrakter

7.2.1 Bransjeanalyse mv.

Etter årsregnskapsforskriften § 5-10 første og andre ledd skal resultatregnskapet fordeles på hovedbransjer og delbransjer som fremkommer i § 5-9 første ledd bokstav a og b. Opplysningene skal som et minimum inneholde hovedpostene i det tekniske resultatregnskapet (post 1 til 11).

Etter første og tredje ledd skal det redegjøres for avkastningsresultat, risikoresultat, administrasjonsresultat, fortjenesteelement for risiko og vederlag for rentegaranti pr. hovedbransje og delbransje. Det skal opplyses om hvordan resultatene er fordelt mellom forsikringskunde og pensjonsforetak. Risikoresultatet bør spesifiseres på dødelighets-, opplevelses- og uførhetsrisiko.

7.2.2 Kapitalavkastning

Etter årsregnskapsforskriften § 5-11 skal det gis opplysninger om kapitalavkastningsrente. Kapitalavkastningsrenten beregnes i henhold til forskrift av 6. januar 2017 nr. 10 om beregning av kapitalavkastning i livsforsikrings- og pensjonsforetak. Det skal gis opplysninger om bokført og verdijustert kapitalavkastning for kollektivporteføljen samlet og for de enkelte underporteføljer. Det skal også beregnes og oppgis kapitalavkastningsrente for selskapsporteføljen.

Pensjonsforetak med ytelsesbaserte pensjonsordninger med investeringsvalg i henhold til foretakspensjonsloven kapittel 11, skal oppgi kapitalavkastning etter forskriftens bestemmelser så langt de passer.

7.3 Opplysningskrav i regnskapsloven, norske regnskapsstandarder mv.

Pensjonsforetak skal gi opplysninger i samsvar med regnskapsloven § 7-11a Aksjeverdidbasert betaling, § 7-12 Anleggsmidler, § 7-13 Varige driftsmidler og § 7-14 Immaterielle eiendeler, jf. årsregnskapsforskriften § 5-1 første ledd.

Etter årsregnskapsforskriften § 3-1 kan pensjonsforetak velge mellom å anvende regnskapsloven kapittel 4 og 5 og reglene om innregning og måling i IFRS på områder som ikke er regulert ved egne bestemmelser i kapittel 3, se punkt 3.8.

Årsregnskapsforskriften § 5-1 andre ledd regulerer tilfelle der pensjonsforetak velger å anvende vurderingsreglene i regnskapsloven kapittel 4 og 5. Det skal da gis opplysninger i samsvar med regnskapsloven § 4-6 om god regnskapsskikk, dvs. opplysningskrav som følger av norske regnskapsstandarder.

Årsregnskapsforskriften § 5-1 tredje ledd regulerer at pensjonsforetak som velger å anvende reglene om innregning og måling i IFRS, skal gi opplysninger i henhold til nærmere bestemmelser i forskrift av 7. februar 2022 nr. 182 om forenklet anvendelse av internasjonale regnskapsstandarder. I hovedsak innebærer dette tilsvarende opplysningskrav som etter årsregnskapsforskriften § 5-1 andre ledd siden opplysningskravene i forskrift om forenklet anvendelse av internasjonale regnskapsstandarder også henviser til god regnskapsskikk. Det gjelder imidlertid enkelte særlige opplysningskrav i tilfeller hvor vurderingsreglene i IFRS avviker fra regnskapslovens bestemmelser.

8 Pensjonsforetak med pensjonsordninger uten forsikringselement

Årsregnskapsforskriften gjelder for samtlige typer pensjonsforetak, jf. § 1-1 første ledd. For pensjonsforetak som kun har tillatelse til å overta pensjonsordninger uten forsikringselement⁶, er det imidlertid gitt enkelte særlige eller tilpassede bestemmelser om innregning og måling, oppstillingsplaner og noteopplysninger i forskriftens kapittel 6, jf. § 1-4.

Reguleringen "så langt de passer", jf. forskriftens § 6-2 første ledd og § 6-3 første ledd, innebærer at poster i oppstillingsplanene og krav til noteopplysninger kun kan fravikes i den utstrekning disse ikke er relevante eller dekkende for pensjonsforetakenes virksomhet mv.

---

⁶ Jf. finansforetaksloven § 2-16 tredje ledd om pensjonskasser og § 2-17 om innskuddspensjonsforetak.

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]